

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

ONDOKUZUNCU SÜRE-İ CELÎLE MERYEM SÜRE-İ CELÎLESİ

Mekkî(; Mekke-i Mükerreme döneminde inmiş)dir.

98 âyet-i kerîmedir. Ancak İmam-ı Mukatil'e göre; secde âyeti olan 58. âyet-i kerîme, İmam-ı Süyûtfn'nin nakline göre de; 71. âyet-i kerîme Medîne-i Münevvere'de nazil olmuşlardır.

O Rahman ve O Rahîm olan Allah'ın ismiyle!

1- Kâf! Hâ! Yâ! Ayn! Sâd!

2- (İşte sana okunmakta olan bu âyetler,) **Rabbinin rahmetinin, kulu Zekeriyâ'yı anması**(yla alâkalı kıssanın beyanı)**dır!**

3- **Hani o**, (riyadan tamamen uzak olarak, ihlâslı bir şekilde) **gizli bir nida ile Rabbine seslenmişti.**

4- **Demmişti ki: "Ey Rabbim! Muhakkak ki ben, kemikler gevşedi benden, baş ise yaşlılıkla tutuştu**(, böylece ihtiyarlık saçlarımı beyaz alev gibi ağarttı!)

Ama ey Rabbim! Ben Sana dua ile hiç (bir zaman) **mahrum olmadım!** (Bilakis bundan önce her dua ettiğimde kabul eserini gördüm. Bu yüzden Sen beni hep kabule alıştırdın.)

5- **Şüphesiz ki ben** (ölümümden sonra) **ardımdan gelecek** (amcaoğullarım gibi) **yakın akraba**(mın dini bozmasın)**dan endişelendim / ardımdan yöne time geçecek olanlar**(ın yapacağı bozgunculuk)**dan korktum / !**

Hanımım ise (bu güne kadar hiç doğurmamış) **kısır biri olmuştur.** (Artık isteğime icabet ümidi sadece Senin fazl-u kereminden ve üstün gücünden beklenebilir.)

O halde Sen (alışılga gelen sebepleri devre dışı bırakarak) **bana Kendi katından** (dînî ve dünyevî işlerime) **bir takipçi** (olacak oğul) **bahşet!**

6- **Ki o bana da vâris olsun, Ya'küb hanedanından bir kısmına da mirasçı olsun! Ey Rabbim! Böylece Sen onu** (hem inanç, hem de söz ve amel bakımından) **razı olduğun** (takva sahibi, sâlih) **bir kimse yap!"**

Zekeriyâ (Aleyhisselâm)ın kendisine verilmesini istediği çocuk hakkında zikrettiği veraset vasfı, mal-mülk veraseti olmayıp, ancak peygamberlik ve âlimlik mirasıdır. Zira peygamberlerin dinar ve dirhem miras bırakmayıp ancak İlim mirası bıraktıkları, hadîs-i şeriflerde belirtilmiştir. Zaten Zekeriyâ (Aleyhisselâm) gibi bir peygamberin, bırakacağı malını amcaoğullarınının zayi etmesinden korkması düşünülemez. Ancak o, İsrâiloğullarının, peygamberleri öldürdüklerini ve dinin hükümlerini değiştirdiklerini görünce, akrabasının da

kendinden kalacak olan ilmi muhafaza etmeyeceklerinden endişelenerek Allâh-u Te'âlâ'dan, kendisine güvenip ümmetini emânet edebileceği sâlih bir çocuk isteğinde bulundu. Fakat kendisi yüz yirmi yaşında bir pîr-i fânî, hanımı da o güne kadar hiç doğurmamış ve doksan sekiz yaşına ulaşmış bir nene oldukları için Allâh-u Te'âlâ'nın, kendisine bu çocuğu lütfedeceği zaman, bir alâmet belirtmesini talep etti. Allâh-u Te'âlâ da ona hiç günah işlemeyecek, hatta günah işlemeyi aklından dahi geçirmeyecek pek mübarek bir çocuk bağışlayacağını vaad etti ve bunun alâmeti olarak da, hiçbir sebep bulunmaksızın üç gün üç gece hiç konuşamayacağını, ancak meramını işaretle anlatabileceğini fakat zikretmek istediğinde dilinin açılacağını beyan etti. İşte böylece Allâh-u Te'âlâ ile aralarındaki konuşmalar âyet-i kerimelerde zikredildiği üzere gelişti.

7- (Bunun üzerine Biz onun duasına icabet vaadin de bulunmak üzere şöyle buyurduk:) **"Ey Zekeriyâ! Şüphesiz Biz seni bir oğulla müjdelemekteyiz ki adı Yahya (olacak)dır! Biz daha önce ona hiçbir (kimseyi) adaş yapmamışızdır!"**

8- (Bu müjdeyi alan Zekeriyâ (Aleyhisselâm)) dedi ki: **"Ey Rabbim! Benim için bir oğul nasıl (ve ne şekil) olabilir? Oysa benim hanımım (önceden beri) bir kısır olmuştur, gerçekten (benim tüm mafsâl ve ke miklerim) de yaşlılıktan dolayı (çocuktan ümit kestirecek raddeye vardığından) ben kuruluk ve sertliğe ulaşmışımdır! (Şimdi ben ve eşim bu durumdayken mi bir çocuk sahibi olacağız, yoksa gençlik çağıma mı döndürüleceğiz?)"**

9- (Allâh-u Te'âlâ) buyurdu ki: **"İşte sana! (Benim işim) böylece! Rabbin buyurmuştur ki: 'O Bana göre çok kolaydır! Daha Önce sen hiçbir şey değilken, gerçekten seni de Ben yaratmışım!'"**

10- (Zekeriyâ (Aleyhisselâm)) dedi ki: **"Ey Rabbim! Benim (hanımımın hâmile kaldığını anlamam) için bir nişan belirle!"**

(Allâh-u Te'âlâ) buyurdu ki: **"Senin nişanın, (kendinde sağırlık ve dilsizlik gibi hiçbir hastalık bulunmayıp) sapsağlam olduğun halde (üç gün) üç gece insanlarla konuşamamandır!"**

11- **Derken o, (namaz kıldığı) mihraptan (kendisini namaz için bekleyen) kavmine karşı (rengi değişikve konuşmaktan âciz bir halde) çıktı da: "Sabah-akşam (namaz kılarak Rabbinizi) tesbih (ve tenzîh) edin!" diye onlara (parmağıyla) işarette bulundu.**

12- (Biz Zekeriyâ'ya Yahya'yı bağışladıktan sonra, daha ergenlik çağına ulaşmamışken ona:) **"Ey Yahya! O (Tevrat) Kitabı(nı) kuwet(, ciddiyet ve gayret)le al(ıp ezberle ve onun hükümleriyle amel et)!" (bu yurduk.)**

Böylece Biz ona (daha henüz o) bir çocukken o hükmü (ve hikmeti, peygamberliği ve anlama kabiliyetini, marifet ve feraseti) vermiştik!

13- **Bir de tarafımızdan (hem kendisine, hem de ana-babasına ve diğer kullarımıza karşı) büyük bir şefkat (ve merhamet, güzel ahlâk ve yumuşak kalplilik), ayrıca (hiçbir günahı akıldan geçirtmeyecek derecede) üstün bir temizlik / büyük bir bereket / (vermiştik)!**

Zaten o (hiçbir günah işlemediği gibi, günaha meyilden dahi sakınan) pek takva sahibi bir kimse idi!

14- **Ana-babasına da çok itaatli (idi)! O (hiçbir zaman) asla kibirli / zorba / ve isyankâr biri olmamıştı!**

15- (Allâh-u Te'âlâ'dan) **selâm olsun ona; doğduğu günde de, öleceği günde de, diri olarak (kabrinden) çıkarılacağı günde de!**

(İşte bu vesileyle ona şeytanın şerrinden, münker-nekîr suâlinden, kabir azabından, mahşerin dehşetlerinden ve cehennemden kurtuluş müyesser olsun!)

16- (Habîbim! Sana vahyedilen) **o kitapta Meryem'i de an** (ki, onun başına gelenler hakkında gerçek bilgiye vâkîf olsunlar)! **Hani o, ailesinden ayrılıp (Beyt-i Makdis'in) doğu(sun)daki bir yere çekilmişti.**

17- **Derken o, onların ötesinden bir perde edinmişti. O anda Biz(, getirdiği vahiylerle dini canlandırdığı için, diriltme sıfatımız olan) ruhumuzu (temsil eden Cibril'i) ona gönderdik, böylece o (kıvrıcık saçlı, parlak yüzlü, yakışıklı ve tüysüz bir delikanlı şekline girip) ona tam bir beşer olarak görünürdü.**

18- (Bu durumda ne yapacağını şaşırın) **o (Meryem):**

"Gerçekten ben, Rahman'a sığınıyorum senden! Eğer sen (Allah'tan korkan ve O'na sığınılmanın ne demek olduğunu bilen) takva sahibi bir kimse isen(, bana dokunma)!" dedi.

19- **O da: "Ben ancak sana (günahlardan uzak) tertemiz / peygamber / hayırla büyüyecek / bir oğlan çocuk bağışlamam için, (O Kendisine sığındığın) Rabbinin (göndermiş olduğu) elçisiyim!" dedi.**

20- **O: "Benim için bir erkek çocuk nasıl olabilir? Oysa bana (eş olarak) hiçbir insan dokunmamıştır, ben (hiçbir zaman) zina eden biri de olmamışımdır!" dedi.**

21- **O dedi ki: "İşte sana! (Senin durumun) böylece dir(, gerçekten de ne meşru, ne de gayr-i meşru yolla hiçbir erkek eli sana değmemiştir)!**

Ama Rabbin: 'O (çocuğu babasız bir şekilde yaratmak) bana göre çok kolay bir iştir.

Böylece Biz onu insanlara (üstün gücümüzü gösteren) büyük bir âyet ve tarafımızdan (kulları irşâd edecek) üstün bir rahmet yapalım diye (bu çocuğu sana vereceğiz)!

Zaten bu, (Allâh-u Te'âlâ'nın ezeli ilminde) kesin karara bağlanmış (olduğu için, reddi ve tebdili düşünülemeyen) bir iş olmuştur!' buyurdu."

22- (Cebrail (Aleyhisselâm)ın üfleyişi içine kadar işleyince) **o hemen ona hamile kaldı da, onunla birlikte (ailesinden) pek uzak bir yere çekiliverdi.**

23- **Derken doğum sancısı onu (kendisine yaslanacağı ve onunla örtüneceği) o (kuru) hurma ağacının gövdesine getirdi.**

O(, bir mucize olarak doğuracağı o çocuğu İsrâiloğullarına îzâh edemeyeceğinden endişelenince, utanarak ve kınanmaktan korkarak):

"Ah ne olaydı ben! İşte bundan önce öleydim de, (kimsenin aklına dahi gelmeyecek şekilde) hiç hatırlanmayan unutulmaktık biri olaydım!" dedi.

24- **O anda o (Cebrail (Aleyhisselâm)), aşağısından doğru kendisine şöyle nida etti:**

"Üzülme! Muhakkak ki Rabbin, senin aşağı tarafında küçük bir nehir yaratmıştır.

25- (Bir mucize eseri olarak yeşeren) **o hurma ağacının dalını da kendine doğru salla ki, üzerine taze ve olgun hurma düşürsün!**

26- (Ey Meryem!) **Artık** (bu taze hurmadan) **ye**, (bu ırmaktan da) **iç!** **Gönül bakımından da hoş ol**(, gözün aydın olsun, kendini üzecek şeyleri at gitsin)! **Ya bir de gerçekten insanlardan**(, sana soru soracak) **birini görürsen:**

'Muhakkak ki ben (konuşmamak için) **O Rahmân'a bir oruç adadım. Artık bu** (adağımı size bildirdiğim) **gün**(den sonra, Allâh-u Te'âlâ benim beraatımı açıklayıncaya kadar) **hiçbir insanla asla konuşmayacağım!' de!"**

27- Nihayet onu (kucağında) **taşımakta olduğu halde kavmine onu getirdi.** (Bunu gören İsrâîloğulları) **dediler ki: "Ey Meryem! Andolsun ki; muhakkak sen, elbette pek büyük / çok ilginç / çok çirkin / bir iş yaptın!**

28- Ey (aramızda takvâliğiyle tanınan o) **Harun'un kız kardeşi**(ne benzeterek methettiğimiz Meryem)! **Senin baban** (zina yapan) **kötü bir adam değildi. Annen de zina yapan biri olmamıştı!"**

29- Bunun üzerine (Meryem (Aleyhisselâm): "Haberî çocuktan alın!" dercesine) **ona işaret etti. Onlar: "Beşikte bir çocuk olarak bulunan biriyle biz nasıl konuşabiliriz**(, bizimle alay mı ediyorsun)?" **dediler.**

30- (O anda Âsâ (Aleyhisselâm) Allâh-u Te'âlâ'nın mûcizesiyle dile gelerek) **dedi ki: "Şüphesiz ben, Allah'ın kuluyum! O bana o** (İncil) **kitab(ın)ı vermiş ve beni büyük bir peygamber yapmıştır.**

31- O beni, bulduğum her yerde (hayır öğreten, iyiliği emredip kötülükten nehyeden, insanların ihtiyaçlarını gören, çok faydalı ve) **mübarek bir kimse yapmıştır. Diri olduğum sürece bana namazı ve** (bir servete mâlik olmam durumunda) **zekâtı emretmiştir.**

32- (Beni) **anama karşı da itaatkâr** (yapmıştır). **Beni kibirli / zorba / ve isyankar biri yapmamıştır.**

33- Doğduğum günde de. Öleceğim günde de, diri olarak (kabrimden) **çıkarılacağım günde de bana** (Allâh-u Te'âlâ'dan) **selâm olsun** (da, o vesileyle şeytanın tasallutundan, kabir azabından, kıyamet gününün dehşetlerinden ve cehennemden kurtulabileyim)!"

34- İşte sana! (Hristiyanların inandıkları değil,) **ancak bu** (Kur'ân'da anlatılan zât), **Meryem oğlu Âsâ'dır!**

O Hakk (olan Allâh-u Te'âlâ'n)ın ("Ol!" emriyle babasız yaratılmış olduğu kutsal) **buyruğu olarak ki, onlar özellikle onun hakkında:** "İlâh mıdır?" yoksa: "İlâhın oğlu mudur?", ya da: "Üçün üçüncüsü müdür?" diye) **şüphe etmektedirler.**

35- Çocuk edinmek Allah için asla olacak bir şey değildir! (Çocuk edinmekten, tenzih, takdis, arılık ve) **tesbih O'na!**

O, bir şey(i meydana getirmey)e **karar verdiği zaman ona ancak** (harften ve sestem münezze olarak): **"Var ol!" buyurur, o da hemen meydana geliverir.**

36- (Âsâ (Aleyhisselam) sözlerine şöyle devam etti:) **"Şüphesiz ki; benim de Rabbim, sizin de Rabbiniz ancak Allah'tır! Öyleyse** (bana değil,) **O'na kulluk edin!**

İşte bu(, sahibini ebedî nimetlere kavuşturacak) **dosdoğru bir yoldur."**

37- (Bu kadar açık mucizelere şahit olduktan ve İsâ (Aleyhisselâm) göğe kaldırıldıktan) **sonra** (Yahudi ve Hristiyanların) **aralarından o** (İsâ (Aleyhisselâm)ı tümüyle reddedenler, inananlar arasında ise; Ortodoks, Katolik ve Protestanlar diye bilinen) **hizipler** (onun hakkında görüş birliğine varamayıp) **ihtilaf etti**(ler de kimi: "Kötü bir çocuktur! Sahtekâr bir bü yücüdür!" kimi: "O, Allah'tı, yere indi, sonra semâya yükseldi!" kimiyse: "O, Allah'ın oğludur!", kimi de: "Allah'ın kulu ve peygamberidir!" dediler).

(Şiddetler, dehşetler, hesaplar ve cezalarla karşılaşacakları) o **pek büyük günde şahit olacaklarından / o pek büyük günün şahitliğinden / o pek büyük günün sabitlik ânından / o pek büyük günün şahitlik mekânından / dolayı; o kâfir olan kimseler için çok büyük bir helâk vardır!**

38- Onlar (dünyada âyetlerimize karşı sağır ve kör bir haldedirler, ama) **Bize geleceklere gün, ne acayip duyacaklar, ne de keskin görecekler!**

Lâkin o zâlimler bugün (yaşadıkları hayatlarında tüm duyularını yitirmiş bir halde) **pek açık ve çok büyük bir sapıklık içerisinde**dirler.

39- (Habîbim!) **onları** (dünyayla ilgili) **tüm işlerin** (ve âhiret hesaplarının) **karara bağlanmış olduğu o andan, o pişmanlık gününde** (kötülerin, günahlarına karşı, iyilerinse, amellerinin azlığı nedeniyle çekecekleri sıkıntılarda)**n uyar!**

Ama (sen ne kadar uyarırsan da) **o (insa)nlar** (âhirette başlarına geleceklerden) **büyük bir gaflet içerisinde**dirler, **üstelik onlar** (âhirete bile) **inanmazlar!**

40- (Herkesi öldürdüğümüzde kimsenin dünyada bir mülkü kalmayacağı gün) **gerçekten Biz, o yere de, üzerinde bulunanlara da ancak Biz mirasçı olacağız!**

Zaten onlar (yaptıklarının karşılığını bulmak için) **ancak Bize döndürüleceklerdir.**

41- (Rasûlüm!) **O Kitapta İbrahim'i de an!**

Gerçekten de o, (doğruluğu şî'âr edinmiş, hiç yalan söylememiş ve Allâh-u Te'âlâ tarafından kendisine bildirilen tüm gaybları çokça tasdik etmiş) **sıddîk bir peygamberdi!**

42- Hani babasına demişti ki:

"Ey babam! (Yalvarışlarını) **duymayan,** (kendisine karşı boyun eğmeni) **görmeyen ve senden hiçbir şeyi gideremeyen,** (senin hiçbir işine de yaramayan putlar gibi âciz) **şeylere niçin tapıyorsun?**

43- Ey babam! Gerçekten ben, muhakkak ki (yaratıcının birliği hususunda) **sana gelmeyen ilim bana gelmiştir. Öyleyse bana hakkıyla uy da seni dosdoğru bir yola iletirim!**

44- Ey babam! Şeytan(ın sana süslü gösterdiği kâfirlik ve şirke kapılarak, on)a **tapma! Muhakkak ki şeytan Rahmân'a karşı çok isyankâr biri olmuştur** (ki, ona uyman durumunda sen de onun gibi, İlâhî intikama çarpılarak sahip olduğun nimetlerden mahrum bırakılan biri olursun).

45- Ey babam! Şüphesiz ben, (kâfirlikte ısrar etmen hâlinde) **Rahmân'dan sana büyük bir azabın dokunacağından, böylece de senin** (lanet ve azap bakımından) **şeytana pek yakın biri olacağından korkmaktayım!"**

46- (Babası bu kadar yumuşak ve güzel üslûplarla yapılan nasihatler karşısında hiç tesirlenmeyip) **dedi ki:**

"Ey İbrahim! Yoksa sen benim ilâhlarımdan yüz çeviren biri misin? Andolsun ki; eğer (bu sözlerinden) vazgeçmezsen, elbette mutlaka seni taşılayacağım.

(O halde benden sakın,) **uzun zaman beni terk et** (ve uzak bir yere git de, seni gözüm görmesin)!"

47- (Kötülüğe iyilikle karşılık vermeyi âdet edinen İbrahim (Aleyhisselâm)) dedi ki: "(Benden gelecek bir zarardan) **kurtuluş olsun sana! Senin** (hidâyete erişerek, affolmaya lâyık bir hâle gelmen) **için kesinlikle Rabbimden bağışlanma talebinde bulunacağım.**

Gerçekten O bana karşı dâima çok lütfkâr / pek merhametli / çok ikram sahibi / olmuştur.

48- Böylece ben sizden de, Allah'ı bırakıp tapmakta olduklarınızdan da ayrılıp Şam'a hicret ediyorum ve Rabbime dua ediyorum / Rabbime ibadet ediyorum ! Umulur ki (hiçbir zaman) Rabbime dua ile(, zarar edip gayreti boşa giden) mahrum biri olmayacağım!"

49- Nihayet o onlardan ve Allah'ı bırakıp da tapmakta olduklarından ayrılınca, Biz kendisine(, bıraktığı yakınları yerine, oğul ve torun olarak) İshâk'la Ya'kûb'u bağışladık, her birini de birer peygamber yaptık!

50- Biz onlara rahmetimizden(; peygamberlik, zenginlik, hayırlı bol zürriyet gibi, kendilerinden önce kimseye verilmemiş olan nice nimetler) **bağışta bulduk; kendileri(nin hak ettikleri şekilde asırlar boyu övgülerle yâd edilmeleri) için çok üstün (bir şöhrət) ve dosdoğru bir dil / övgü / de meydana getirdik.**

Bu âyet-i kerime İbrahim (Aleyhisselâm)ın: "(Ey Rabbim!) Sonra gelecekler arasında bana iyilikle anılmak nasip et!"(Şu'arâ sûresi: 84) şeklindeki duasının kabulünün bir eseridir. Bunun neticesi olarak günümüzde, bâtil dinlerin mensupları bile onu hayırla yâd etmekte ve ona bağlılıklarını iddia etmektedirler. Bizlerin her namazımızda ona ve âline salât okumamız da, bu âyet-i kerimenin bir tecellîsidir!

51- (Habîbim!) O Kitapta Musa'yı da an!

Gerçekten de o, (Allah tarafından) seçkin kılınmış biriydi. Hem (Allâh-u Te'âlâ'nın vahyettiği hükümleri tebliğle görevli) bir rasûl, hem de üstün bir nebi idi!

52- Biz Turun sağ tarafından / çok mübarek bir tarafından / pek mübarek Tûr'un yanından / ona(:"Ey Mûsâ! Gerçekten de Ben, âlemlerin Rabbi olan Allah ancak Benim!" diye) seslendik! Ve Biz onu bir sırdaş olarak/ (göğe) yükselmiş biri olarak / (Zâtımıza manen) yaklaştırdık.

53- Rahmetimizden dolayı da / bir rahmetimiz olarak da / kardeşi Harun'u kendisine (destekçi) bir peygamber olarak bağışladık!

54- (Habîbim!) O Kitapta İsmail'i de an! Gerçekten de o, sözüne çok sâdık biriydi. Hem (Allâh-u Te'âlâ'nın vahyettiği hükümleri tebliğle görevli) bir rasûl, hem de yüce bir nebî idi!

55- O, ailesine / halkına / namazı ve zekâtı emrederdi. Zaten o, Rabbi katında razı olunan bir kimseydi!

56- (Rasûlüm!) İdrîs'i de o Kitapta an! Gerçekten de o, hem (Allâh-u Te'âlâ tarafından

kendisine bildirilen tüm gaybları çokça tasdik etmiş bulunan) **bir siddik** / (doğruluğu şî'âr edinmiş) **dosdoğru bir insan** /, hem de bir peygamberdi!

57- Biz onu (peygamberlik gibi) **üstün bir makama** / (cennetgibi) **yüce bir mekâna** / yükselttik!

58- İşte sana! Onlar; Âdem'in zürriyetinden, (özellikle de) **Nûh ile birlikte** (gemide) **taşdıklarımız**(ın soyun)dan ve **İbrahim'le İsrail** (isimli Ya'kûb Nebi'n)in neslinden olan, o (İslâm'ın güzelliklerine) **hidâyet buyurduğumuz** ve (kullarımız arasından) **seçkin kıldığımız kimselerdir ki, Allah onlara** (dînî ve dünyevî birçok) **iyilikte bulunmuştur.** **Rahmân'ın âyetleri üzerlerine art arda okunduğu zaman, secde edenler ve ağlayanlar hâlinde** (yere) kapanırlardı.

59- Nihayet onların ardından birtakım kötü döller gelmişti ki onlar o (farz namazlara inanmayarak veya tamamen terk ederek yahut kazaya bırakarak ya da ta'dîl-i erkâna riâyet etmeyerek) **namazı zayi etmiştiler ve** (içki, zina gibi haramlar işleyerek, namazdan ve zikirden alıkoyan nefsânî arzulara ve) **şehvetlere tamamen uymuştular.**

Muhakkak ki onlar büyük bir şerre / **o azgınlığ**(ın ağır cezasın)a / (cehennemdeki diğer vadilerin bile, şerrinden Allah'a sığınmakta oldukları) **ğayy** (kuyusun)a / **kavuşacaklardır.**

60- Ancak o kimse müstesnadır ki (namaz hususundaki kusurundan vesâir günahlardan) **tevbe etmiştir,** (şirkten ve kâfirlikten dönüp) **iman etmiştir ve** (bu imanına uygun şekilde) **sâlih bir amel işlemiştir!**

İşte sana! Onlar cennete gireceklerdir ve hiçbir şeyle zulme uğratılmayacaklardır!

61- O Adn cennetlerine (gireceklerdir) **ki. Rahman** (Te'âlâ), (tevbe eden) **kullarına** (, görmedikleri halde onu) **gıyaben vaad etmiştir! Şüphesiz ki O** (Allâh-u Te'âlâ), **O'nun vaadi dâima yerine getirilen bir şey olmuştur.**

62- Onlar orada fuzûli (ve gereksiz) **hiçbir söz işitmeyeceklerdir. Fakat** (hem Allâh-u Te'âlâ'dan, hem meleklerden, hem de birbirlerinden) **çokça selâm** (duyacaklardır)! / **Lakin** (tüm hatalardan ve noksanlıklardan) **selâmette kalmış bir kelâm** (İşiteceklerdir)! /

Onlar için orada (kendilerine âit özel) **rızıkları da sabah ve akşam** (devamlı) **mevcuttur!**

63- İşte sana! Ancak budur o cennet ki; Biz kullarımız içerisinde takva sahibi olmuş kimseyi mirasçı kılacağız!

64- (Habîbim! Cebrâîl sana dedi ki:) "Biz hiçbir zaman senin Rabbinin emri olmadıkça inemeyiz!

İşte sana! Önümüzde olan (gelecek zamanlar) **da, ardımızda kalan** (geçmiş zamanlar) **da ve bunların arasında olan** (tüm zamanların ve mekânların bilgisi, yönetim ve tasarrufu) **da sadece O'na aittir!**

Zaten senin Rabbin unutkan biri değildir! (Dolayısıyla kâfirlerin sandığı gibi seni asla unutmamıştır ve terk etmemiştir.)

Yahudilerin kışkırtmasıyla müşrikler Rasûlüllâh (Sallâllûhu Aleyhi ve Sellem)e, Ashâb-ı Kehf, Zülkarneyn ve ruhla ilgili bazı suâller yöneltmişlerdi, Rasûlüllâh (Sallâllûhu Aleyhi ve Sellem) de vahiy beklentisine girmişti. Ama uzun zaman gecikmeyle karşılaşınca müşriklerin: "Rabbi Muhammed'i terk etti!" gibi laflarını duyarak üzülmüştü. Nihayet Cibril vahiy getirmeye başlayınca. Rasûlüllâh (Sallâllûhu Aleyhi ve Sellem) ona bu gecikmenin

hikmetini sorduğunda, onun verdiği cevabı Allâh-u Te'âlâ bu âyet-i kerimeyle açıkladı.

65- (O.) göklerin de, yerin de, ikisi arasındakilerin de Rabbidir! Öyleyse O'na ibadet et ve Kendisine ibadet için çok sabır (ve sebat)lı ol!

Sen hiç O'nun için bir adaş(; Allâh ismi taşıyan birini) / *bir benzer* / biliyor musun?

66- O (kâfir) insan: "Ben öldüğüm zaman elbette ileride diri olarak mı (kabrimden) çıkartılacağım?" der.

67- (Bu lafı söyleyen) o insan düşünmez mi ki, daha önce kendisi hiçbir şey değilken(, ismi dahi bilinmez, esâmesi bile okunmazken) gerçekten de onu Biz yaratmışızdır?

68- Rabbine andolsun ki; elbette onları, (uydukları) şeytanlarla birlikte (kıyamet günü) mutlaka (huzurumuza) toplayacağız! Sonra elbette onları dizleri üstü çökenler hâlinde cehennemın etrafında mutlaka hazır bulunduracağız!

69- Sonra yemin olsun ki; (bâtılda) yardımlaşan her (kâfir) cemâatten, Rahmân'a karşı cüreti / *İsyânı* / *azgınlığı* / *kâfirliği* / *iftirası* / *serkeşliği* / en kuvvetli olan hangileriye(, işte onları azgınlık sıralarına göre, topluluklar arasından) mutlaka çekip çıkaracağız.

70- Sonra da andolsun; o kimseleri en iyi bilen Biziz ki, onlar o (cehennem azâbı)na girmeyi en çok hak etmişlerdir!

71- (Ey insanlar!) Sizin içinizden ona ulaşmayan / *uğramayan* / kimse olmayacaktır! (Zira sırat cehennem üzerine kurulmuş olduğundan, onu geçemeyen de cennete giremeyeceğinden, herkesin cehenneme uğraması kaçınılmazdır. Ancak müminler geçerken sönük duracak, kâfirler ve bazı âsiler ise sıratı aşarak aşağı cehenneme yuvarlanacaktır.) **Bu, (tâ ezelden) senin Rabbinin (gerçekleştirmeyi) üstlenmiş bulunduğu, kesin hükme bağlanmış (ve bu yüzden bozulması düşünülmemeyen) bir şey olmuştur.**

72- Sonra Biz o (şirkten) sakınmış olan (mümin) kimseleri kurtaracağız! (Şirk suçunu işleyerek en büyük zulmü işlemiş olan) o zâlimleri ise diz üstü çökmüşler olarak orada (ebediyyen) bırakacağız!

73- Bizim âyetlerimiz pek açık bir halde üzerlerine peş peşe okunduğu zaman, o (Nadr ibni Hâris gibi) kâfir olmuş kimseler iman etmiş olan o (fakir) kişiler(i aşağılamak) için: "(Biz ya da siz;) iki fırkadan hangisi, yerleşim yeri bakımından daha iyi, meclis yönünden de daha güzeldir!" dedi(ler. Böylece kendi evlerinin ve toplantı yerlerinin güzelliğiyle övünerek, âhirette de kendilerine buna göre muamele yapılacağını, fakir Müslümanların ise, her yerde aynı hakîr konumda kalacaklarını iddia ettiler).

74- Hâlbuki Biz onlardan önce nice asırlar (halkın)ı helak etmişizdir ki, onlar eşya ve görüntü bakımından (bunlardan) daha güzeldi! (Zenginlik ve kuvvetlerinin onları kurtaramadığını gördükleri halde hiç mi ibret almayacaklar?)

75- (Habîbim! O kâfirlere verilen imkânların, kendileri lehine olmadığını beyan etmek üzere) de ki:

"Her kim sapıklık içinde bulunmuşsa. Rahman ona (günahı ve azgınlığı artsın diye, uzun ömür ve bol rızıklar vererek) tam bir uzatmayla mühlet versin!

Nihayet tehdit edilmekte oldukları o şeyi; ya o (dünyada başlarına gelecek; öldürülme

yahut esir edilme) **azâbı(nı) veya o** (kıyamet) **âni**(nda karşılaşacakları zor durumu) **gördükleri zaman; mekân bakımından kimin daha kötü, ordu bakımından da kimin daha güçsüz olduğunu kesinlikle bileceklerdir!"**

76- Allah (sapıklığı seçenleri imtihan etmek için imkânlarını artırdığı gibi, kendi irâdeleri ve Allâh-u Te'âlâ'nın müsaadesiyle) **doğru yola erişmiş olan o kimseleri ise hidâyet bakımından artırır.**

Zaten (kulun dünyada sahip olduğu geçici imkânlarla nispetle; tesbîh, hamd, tevhîd ve tekbîr zikirleri, beş vakit namaz, oruç, hac ve zekât gibi, faydası sonsuza dek) **kalıcı olan sâlih ameller, senin Rabbin katında sevap bakımından da daha iyidir, akıbet yönünden de pek hayırlıdır!**

77- (Habîbim!) Âyetlerimizi inkâr etmiş ve: "Andolsun (diriltilecek olsam bile) elbette bana mal ve evlat verilecektir!" demiş olan o kişiyi gördün mü?

Bu âyet-i kerime, Âs ibni Vâil hakkında nazil olmuştur, şöyle ki; Habbâb (Radıyallâhu Anh), kendisinden alacağını istediğinde: "Sen Muhammed'i inkâr etmedikçe vermem!" demiş, o da: "Ne diriyken, ne ölüyken, ne de sen diriltildiğinde, ben asla onu inkâr etmeyeceğim!" diye cevap vermişti. Bunun üzerine o: "Ben diriltilecek miyim?" diye sormuş, "Evet!" cevabını alınca da: "Bırak! O zaman öleyim, dirileyim, nasıl olsa ben orada da mal ve evlat sahibi olacağım için, o zaman ödeşiriz!" deyince bu âyetler nazil olmuştur.

78- O (gâvur), (Allâh-u Te'âlâ'ya mahsus olan) **gayba** (âit malûmata) **mı vâkîf olmuştur yoksa Rahman katında** (kendisine mal ve evlat verileceğine dâir) **bir söz mü edinmiştir** (de, bu hususta kesin konuşabiliyor)?

79- Hayır! (Bu kişi yanlış bir düşünceye sahiptir.) **Biz onun söylemekte olduğu şeyi mutlaka yazmaktayız.** (İddia ettiği mal ve evlat yerine) **azaptan da kendisine tam bir uzatmayla** (hak ettiği şekilde) **ilâve yapacağız!**

80- Ona; söylemekte olduğu şeyler(in tamamını elinden alıp, sonunda tüm mal ve servetin)e **ise Biz mirasçı olacağız! O da** (sahip olduğu tüm değerlerden ayrılmış olarak kıyamet günü) **Bize tek başına gelecektir!**

81- O (müşrik ola)nlar, **kendileri için bir şeref** (ve azaptan kurtuluş vesilesi) **olsunlar diye Allah'tan başka birtakim ilâhlar edindiler.**

82- Hayır! (İş onların sandığı gibi değildir!) **Kesinlikle onlar**(ın taptıkları bâtil ilâhlar, kıyamet günü) **bunların ibadetlerini tanımaya**(rak onlardan tamamen uzaklaşa)ca**klar ve onların aleyhine bir düşman olacaklardır.**

83- (Habîbim!) Görmedin mi ki gerçekten Biz, şeytanları kâfirler üzerine göndermişizdir ki, (inkâr ve günahlara karşı) **onları tam bir tahrikle kışkırtmaktadırlar!**

84- Öyleyse (azaba ne zaman çarpılacaklarına dâir) **onlara karşı acele etme!** (Zira pek yakında onları helak ettiğimizde sen de, müminler de onların şerrinden kurtulacaksınız ve böylece yeryüzü onların fesadından temizlenecektir.) (Çünkü) **Biz onlar**(ı helak etmek) **için ancak** (sınırlı günleri ve sayılı nefesleri) **tam bir sayımla saymaktayız!**

85- Takva sahiplerini(, sâlih amellerinin ve kestikleri kurbanların bir karşılığı olarak altın eyerli ve yakut semerli develerle taşınan) **binekli heyetler hâlinde O Rahmân**(ın manevî

huzurun)a haşredeceğimiz günü (hiç unutma)!

86- O (en büyük cürüm olan inkâr suçunu işlemiş) **mücrimleri ise**, (suya sürülen) **susuz** (hayvanlar gibi) **oldukları halde cehenneme sevk edeceğiz!**

87- Rahman katında (günahkârlara şefaate etmekle alâkalı) **bir söz edinmiş olan kimse dışında**, **o** (insan)nlar(dan hiçbiri) **şefaate** (yetkisin)e **sahip olamazlar. / O** (şefaate hakkına sahip olan)nlar, **Rahman nezdinde** (şefaate ehil olduğuna dâir) **bir söz edinmiş** (o imanlı) **kimseden başkasına şefaate** (etme yetkisin)e **sahip olamazlar. /**

88- O (müşrik olan)lar: **"Rahman bir çocuk edindi!" dediler.**

89- (Ey müşrikler! Yüce Zât'ıma) andolsun ki; muhakkak siz çok çirkin büyük bir suç işlediniz / pek büyük bir söz söylediniz !

90- Bu (sözün ağırlığı)ndan dolayı **yakın olmaktadır ki** (ilâhî bir gazap neticesi) **gökler art arda çatlayacak, yer** (dibe doğru batarak) **yarılacak** (da parçaları birbirinden ayrılacak) **ve dağlar kırılarak / parçalanarak / düşecektir.**

Müfessirler bu âyet-i celîleyi: "Bu şirk sözü o kadar büyüktür ki; bir şekle girip görünecek olsaydı, bu kadar büyük cisimler dahi onu taşıyamayıp ağırlığından darmadağın olurlardı. Ayrıca bu sözün çirkinliği, Allâh-u Te'âlâ'nın gazabını o derece celbedicidir ki, 'Cezaları peşin vermeme' anlamına gelen "Hilim" sıfatı bulunmasaydı, bu sözü telaffuz edenlere karşı zuhur edecek gazab-ı İlâhîden dolayı, çoktan bütün âlem harap olup giderdi." diye izâh etmişlerdir.

91- Çünkü onlar Rahmana bir çocuk nispet etmişlerdir!

92- Oysa bir çocuk edinmesi Rahman için uygun değildir / istenecek bir şey değildir !

Nitekim çocuğun, herhangi bir yönden de olsa mutlaka babasına benzemesi gerekir. Allâh-u Te'âlâ'ya ise hiçbir şey benzeyemez! Ayrıca çocuk; göz aydınlığı, babasının ardından varislik ve ihtiyaçları karşılamak gibi birtakım maksatlarla istenir ki, bunların hiçbirini Allâh-u Te'âlâ hakkında düşünmek bile mümkün değildir.

93- Göklerde ve yerde bulunanların hepsi, mutlaka Rahmân'a kul olarak (zelîl ve boyun eğmiş bir halde) **gelicidir.** (Kulluk ise evlatlıkla bağdaşmaz!)

94- Andolsun ki; muhakkak O onları(n hiçbiri, ilminin ve kudretinin sahasından dışta kalmayacak şekilde hepsini) **kuşatmış ve kendilerini**(n şahıslarını, fillerini, nefeslerine varıncaya kadar her şeylerini) **tam bir sayımla saymıştır!**

95- Böylece onların hepsi de O'na, kıyamet günü (malsız-evlatsız, dostsuz ve yardımcısız olarak) **yalnız başına gelicidir!**

96- Şüphesiz o kimseler ki, iman etmişlerdir ve (namaz, oruç, hac, zekât gibi) **sâlih ameller işlemişlerdir; gerçekten de Rahman onlar için** (kullarının kalplerinde) **büyük bir sevgi yaratacaktır.**

97- Biz onu ancak, senin dilin (olan Arap lisanı) **ile** (indirmek suretiyle) **çok**

kolaylaştırdık ki, sen onunla takva sahiplerini müjdeleyesin, düşmanlığı şiddetli olanlar / haktan sağır olanlar /hakkı kabul etmeyerek zâlim olanlar / toplumunu da yine onunla uyarasın.

98- Biz onlardan Önce nice asırlar ahâlisini helak etmişizdir! Sen onlardan hiçbirini (ortalıkta mevcut olarak) bulabiliyor musun / görebiliyor musun / bilebiliyor musun !?

Ya da onlar için çok gizli bir ses bile duyabiliyor musun? (Asla! Çünkü Biz onları öyle bir helake çarptırmışızdır ki; kendileri de, eserleri de, bahisleri de kalmamıştır!)

KUR'ÂN'I MECÎD
VE
TEFSİRLİ
MEÂL-İ ÂLÎSÎ

Mahmud Ustaosmanođlu